

AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET” HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

A FÖLDMIVELÉSÜGYI MAGYAR KIR. MINISTERIUM TÁMOGATÁSÁVAL

KIADJA: AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET” BUDAPESTEN,
IX., ker., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek).

Az „Országos Halászati Egyesület” tagjai Ingyen kapják.

SZERKESZTI: LANDGRAF JÁNOS, ORSZ. HALÁSZATI FELÜGYELŐ
Budapest, V., Vécsey-utca 5. sz.

Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 6 K. Félévre 3 K.

Költségvetési vita és a halászat.

Mikor gazdáinkat a munkáshiány, az aratósztrájk, továbbá a kis- és középbirtokosok megmentése, a gazdasági érdekképviselet szervezése s más hasonló életbevágó kérdések foglalkoztatják, nincs mit csodálkozni azon, ha a földművelésügyi kormány költségvetésének tárgyalásánál kevés szó esett e tárca keretébe tartozó sokféle termelési ág részleteiről. Eddig is csak kivételesen foglalkoztak parlamentünkben az idevágó nagyon eltérő természetű kérdések részleteivel, az idén azonban, még ennél is kevesebben szóltak azokhoz.

Igy, hogy saját dolgunknál, a halászatnál maradjunk, Darányi ressort-miniszteren kívül csupán csak egy képviselő érintette a halászatot, az sem a bennünket leginkább érdeklő termelési vonatkozásában, hanem azért, hogy annak kapcsán a közigazgatási hatóság egyik közege ellen panaszt emeljen.

Távol legyen tőlünk kifogásolni akarni azt, ha a képviselő választóinak jogos panaszát avagy sérelmét az ország színe előtt szóvá teszi; azt tartjuk azonban, hogy a célon vajmi könnyen túl lő az, a ki azon a helyen kihágásokat vesz védelmébe oly formán, hogy a hatóságot megrójjá, mert a tettesekkel szemben a törvény szigorát érezteti. Elvégre a hal és a halászat is tulajdon. Azok birtokosa épp úgy igényt tarthat a hatóság támogatására, a jogrend zavaróival szemben a kellő védelemre, mint bármiféle vagyon vagy érték tulajdonosa. Ebből kifolyólag a hallopásnál nemcsak a tolvaj, de a károsított érdekei is szem előtt tartandók. Nem elég csak humanus szempontokat emlegetni, hanem a vagyonbiztonság követelményeivel is számolni kell. Már pedig a halászatot illetőleg ez annál súlyosabban esik a mérlegbe, mert köztudomású, hogy a nép között igen sokan a halat közös tulajdonnak tartják s azt hiszik, hogy az csupán azé, a ki a vízből kifogja. Azokat, a kik így vannak meggyőződve, csakis a ható-

ságnak következetes és szigorú eljárása téríthet más nézetre.

Mindezt Popp C. István képviselő felszólalása adja tollunkra, a ki felemlítette, hogy ismer főszolgabíró, a ki versenytárgyaláson az Aranyos folyó halászatának egyrészét kibérelte s aztán a nép közül olyanokat, a kik eme vízen halásznak, óriási büntetéssel sújtja. Ennek elejét veendő, a főszolgabírákat eltiltani óhajtja halászati bérletek szerzésétől.

Nézetünk szerint nem lehet kétséges, hogy a versenytárgyalásnál tulajdonképpen a tőke játsza a főszerepet. Hogy tőkije árán a főszolgabíró is ne szerezhessen magának olyan élvezetet, a minőt mások akadálytalanul szerezhetnek, azt gyakorlatilag alig lehet megakadályozni. De talán nem is indokolt, hogy ily messze menjünk. Eltekintve attól, hogy az intelligens elemnek ilyen módon a versenyből való kizárása igen sok esetben a bérbeadók érdekeit hátráltatná, annak egyéb következményei is lehetnének. Hiszen ha a főbíró, mint a törvény végrehajtására hivatott közeg korlátozható abban, hogy ne halászszon és ne vadászszon, akkor ugyanilyen alapon eltiltható gyümölcs vagy mezőgazdasági termékek termelésétől is, annál fogva, mert ugyancsak a főszolgabíró hivatott a mezőgazdaságról szóló 1894: XII. t.-cz. szerinti kihágásokban is eljárni.

Ugyanezen képviselő a büntetések enyhítését is óhajtja, s ítéletekre hivatkozva, megemlíti, hogy egy vádlottat 100 K főbüntetésre és a 65. §. értelmében 50 K büntetésre ítélték, a mi szerinte 28 napi elzárásra változtatható. A kihágási tényállás közelebbi ismerete nélkül bajos a dolog érdeméről nyilatkozni. Azonban mert a törvény 65. §-ára történik hivatkozás, s ezen szakasz szerint a kirótt 50 K-ás pénzbüntetés maximumot jelent, több mint valószínű, hogy a tettes halászatért nem először volt büntetve. Határozottan téves azonban azon állítás, mely szerint az alkalmazott 100 és 50 K pénzbüntetést 28 napi elzárásra lehetne változtatni, a mennyiben a valóság az, hogy 5 és 3 napra terjedő

fogság alkalmazható csak. Igaz ez is elég terhes büntetés, azért az 1 drb pisztrángért, a mit a tettes állítólag fogott, csahogy a t. képviselő úr elfelejtette megmondani, hogy az illető mi módon fogta zsakmányát: pusztá kézzel, horoggal avagy pedig mint az Aranyos folyó mentén szintén szokásos: mésszszel, méregfüvel esetleg dinamittal?

Nos, ha az utóbb említett pusztító eszközökkel dolgozott az a bizonyos becsületes férfiú, akkor ugyancsak rászolgált a súlyos büntetésre, mert egy élvezhető hal mellett ezer és ezer nem élvezhető tönkretett. Ilyenekkel szemben, bármilyen melegen érezzünk is egyébként a nép iránt, a leghatározottabban követeljük a törvény szigorú alkalmazását, nem csak azért, mert a közvagyon pusztításáról van szó, hanem azért is, mert az engedékenységet félreértik, sőt tapasztalásból mondhatjuk, még biztatásnak is veszik. A halpusztítást nem lehet éhséggel sem menteni, mint azt a t. képviselő úr véli. A ki valamennyire ismeri az orvhalászok galád mesterségét, az nagyon jól tudja, hogy az orvhalász a legkritikább esetben halász azért, hogy saját maga fogyassza el a fogott zsakmányt, hanem azért, mert passzióját elégítheti ki, s mert tudja, hogy a hal mindig és jó áron értékesíthető. Már pedig a kit a könnyen szerezhető haszon készítt az orzársra, azt nincs miért kimélni, hiszen a lopás elvégre mindig lopás marad, akár pénztárca, zsebóra, avagy hal képezte annak tárgyát.

Darányi miniszternek több kijelentését megnyugvással veszik a halászat iránt érdeklődők tudomásul. A miniszter szavai szerint „a halászati törvény készen van. A tóhalászat nagy fejlődést mutat, ellenben a folyami halászatnál még sok a kívánni való. Remélem azonban, hogy ezzel a törvényjavaslattal és különösen a vízi rendőrség szabályozásával a folyóbeli halászatnak is nagyobb lendületet adhatunk“.

A miniszter előző nyilatkozataiból ismerve intenczióit, nevezetesen tudva, mily nagy súlyt helyez a közvizi

halászat emelésére, nem kételkedhetünk, hogy a bejelentett javaslatban, a halászat érdekei erősebb és gyakorlatibb védelemben részesülnek, mind részesültek eddig. Különösen kitetszik ez a vízi rendőrség szervezésére vonatkozó nyilatkozatából, mert kétségtelen, hogy halászatunk mit sem nélkülöz inkább, mint a komoly ellenőrzést. Addig, míg ez intézményesen biztosítva nincs, nem lehet okszerű védelemre és óvásra számítani, e nélkül pedig céltalan, a halasítás és kárba vesztett a rendszeres kezelésre irányuló minden törekvés.

Ha sikerül az orvhalászatot megfékezni, és a halászat részére is bizonyos oly adókönyvitéseket megszerezni, a minőt új termelési ágaknak másutt is, nálunk is megadnak, nincs okunk kételkedni abban, hogy éppen a tógazdaságokban kinálkozó kedvező példák hatása alatt, a közfigyelem szívesen fordul a kövizekben rejlő halkincs felé, s a gazdasági tevékenység egész erővel veti majd magát ezen ma még kihasználatlanul álló térre. Akkor lesz a halászat igazán termelés s a jólétnek olyan forrása mint valaha volt. Azok pedig, kik ennek hasznát látják, áldani fogják annak az emlékét mindenha, a ki államférfiúi előrelátással és tudással ehhez az eszközöket megadta!

Rá kell mutatnunk a miniszter beszédjének még egy részletére, a mely bennünket szintén közelebről érdekel. Értjük azt, a mit az öntözésről és az öntözés érdekében alkotott törvényről mondott. A miniszter dicsérendő nyíltsággal vallja be, hogy e törvény nem felelt meg céljának, hatástalan maradt, s ennél fogva javításra szorul. A javítás érdekében annak novelláris kiegészítését vagy pedig megfelelő adminisztratív intézkedéseket tervez.

Nagyon helyesen van ez így, mert tényleg a hat év óta életben levő törvény alapján biztosított kedvezményt a gazdák tudomásunk szerint csupán egy esetben vették igénybe, noha az állami költségvetés szerint 100.000 K. évi segély is áll a kormánynak erre a célra rendelkezésére.

Halásztörténetek.

— A Halászat eredeti tárczája. —

Irtá: Jurán Vidor.

I.

Összevont szemöldökkel és hátratett kezekkel, melyekben hatalma jelvényét, a nádpálczát szorongatta, kiadta a rendeletet:

— Nebulók! Két óráig tanulni fogtok, elő a latin könyvekkel! A szobából kimozdulni nem szabad. Dixi! Az öreg úr kiment a szobából. A folyosón még hallottam a hangját, valamit beszélt az édes anyámmal.

Alig zárult be az ajtó, az öcsémmel összedugtuk a fejünket.

— Meg van? — kérdezi ő.

— Meg, — a válasz.

— Mikor szerezted?

— Éjjel.

— Hogyan?

— A jegyzőék kerítésén átmásztam, mezítláb besompolyogtam a folyosóra, a sarokban rábukkantam a bambuszbotra s levágtam az egészet.

A beszédnek vége szakadt, a folyosóról egyenletes léptek zaja hallatszott a kis szobába s mi latin könyveink fölé hajolva sillabizáltuk a nyelvtörő betűket.

Az öreg úr — az édes apám — ismét bejött, néhány szor végigmérte a szoba hosszúságát és szélességét, aztán szótlánul kiment; bizonyára a gazdasági udvaron akadt dolga.

— Mikor megyünk? — szólalt meg az öcsém.

— Menjünk most, — indítványoztam én.

— Sökjünk?

— Hát sökjünk!

Pillanat alatt kirebentünk a szobából. Az öcsém belopódzott a konyhába, honnan nemsokára egy hatalmas karéj kenyérrrel a kert felé iramodott. Ezalatt a kéményből előkotorásztam a vastag mogyoróbotot, melylyel titokban a halászatot űztem. Óvatosan kisompolyogtam a gyümölcsösbe, onnan — ungon-berken keresztül — a Poprádhoz rohantunk.

A vízduzzasztónál megálltunk.

A kenyéren előbb igazságosan oszlozkodtunk, aztán kabátom legbelsőbb zsebéből előkotorásztam azt a valamit, mely a diákszobából a vízhez kiugrasztott bennünket.

A tíz különféle papirosból álló burkolatot leoldottam, mire egy hosszú, erős selyem halászzsinór és egy hármashorgú kis műhalacska került napfényre.

A halászszer-zám remek volt. A gummiból készült miniatűr kis halacska a pisztráng igazi képmása, farkán ott diszelgett az angol reditschi „Allcock“-gyár védjegye. Az orrába hosszú háromszoros selyemféregből volt fűzve, melybe művésziesen be voltak fonva a kettős forgókapcsok.

Erre a kis szerszámra régóta fájt a fogunk. A jegyzőéknél ugyanis egy budapesti tanár nyaralt, a ki nap-nap mellett különféle szerszámmal a Poprádban horgászott.

Eleinte csak messziről néztük a munkáját, későbbben a

Hogy a gazdáknak az öntözés iránt az érzék megvan, azt a kulturmérnökök működéséről szóló jelentés igazolja. E szerint sok ezer és ezer holdon rendeztek be öntözést és rendeznek be még ma is. A jelentés azonban nem számol be azzal, hogy ebből a sok öntözésből mennyit szüntettek meg. Pedig ez vajmi beszédesen igazolható, hogy nem az érzék hiányán, de a forgó tőke hiányában rejlik annak az oka, hogy nálunk miért nem hódít a talajjavításnak ez a neme. Tapasztalásom szerint 100—200 K. holdankénti költséggel állítanak fel rétöntözéseket, s aztán 4—6 év múlva egyik a másik után föloszlik, legtöbbször úgy, hogy sokkal rosszabb a rét, mint volt annak előtte, mielőtt javítás okából a sok pénzt rá fordították.

Köztudomású, hogy nálunk kiváló gazda számba megy az, a ki földjét 4—5 évenként egyszer átrágyázza. Olyan gazdát pedig, a ki e mellett még a réteit is trágyázza, éppenséggel ritkán találhatni. Hiszen a rétet nálunk azért tartják, mert trágyázás nélkül terem szülességet! Már pedig, a ki öntöz, annak fokozottan kell trágyázni. Igen de miből, mikor nincsen elegendő trágyája, sem pedig ehhez elégséges állatállománya, de nincsen tőkéje sem, a miből az állatállomány s ezek eltartásához a szükséges épületek, cselédség stb. megszerezhető volna.

Az öntözés szükségképpen intenzívebb üzemet, és mindennek felett nagyobb forgótőkét feltételez. A hol ez hiányzik, az öntözés időelőtti valami és soká fönn nem tartható, a mint éppen a jelzett példák is igazolják. Ha még nagyobb könnyítéseket nyujtana is tehát az állam az öntözések terjesztése érdekében, mint a minők a közérdekű öntöző csatornák létesítéséről szóló 1900. évi XXX. t.-cz.-ben foglaltatnak, akkor sem érhetünk célzt mindaddig, a míg a víz olyan termelésre nem fordítható, a mely a mai gazdasági keretbe akadálytalanul beilleszthető.

Azt gondolom abban mindnyájan egyetértünk, hogy szorosán vett állami szempontból az öntözések érde-

kében hozott áldozatok annál hasznosabbak, minél kevesebb hozamu területek válnak általa hasznothajtvá. Ez a szempont a szikes területek öntözését és kihasználását állítja homloktérbe, vagyis ama hatalmas területekét, a melyeket kataszterünk ma még a „hasznavehetetlenek“ csoportjában tart nyilvántartásban. De képzelhető e hogy ezek a nagyterjedelmű területek bármint állami kedvezménynyel nagy hirtelenséggel öntözött rétekké lesznek átalakíthatók? Hiszen hol van az az állatállomány, a mely a termelt szénát elfogyaszthatná s a rét fentartásához nélkülözhetlen trágyát előállíthatná? Több mint bizonyos, hogy csak igen kivételes esetekben lesz lehetséges egy-egy helyen annyi szikes területet öntözésre berendezni, a mennyi kínálkozik, hanem a legtöbbször, kicsiben kell majd kezdeni s az érdekeltség anyagi helyzetéhez és szükségletéhez mérten lehet majd terjeszkedni.

Azonban, a fokozatos terjeszkedés esetén is, a vízszerszessel és vezetéssel kapcsolatos létesítményeket a végleges állapotnak megfelelően kell majd kiépíttetni, hogy gazdaságosan legyenek kiépíthetők. Adott esetekben ez a körülmény is arra utal tehát, hogy abban az esetben, ha a rétönözés nem terjeszthető ki a kínálkozó egész területre, legalább átmenetileg más úton használjuk föl a területet és a vizet.

Mint ma már példák igazolják, erre alig van alkalmasabb eszköz, mint a haltermelés. A sziken, míg a nagyon koncentrált sziktartalmu vizekben is, a hal vígan tenyészik és szépen fejlődik.

Ókkal-móddal már az első év végén is ad hasznot, és pedig a mai halárak mellett akkorát, a minőt a rét csak nagyon kedvező körülmények között adhat. A beruházás határozottan kisebb, mint az öntözött rétnél, s míg emez csak az üzem harmadik évében kezd fizetni, addig a tógazdaság a harmadik évi terméssel még nagyon kedvezőtlen viszonyok esetén is visszafizette a beruházott tőkét. Ehhez járul, hogy kezelése végtelenül egyszerű, kevés munkát igényel, ez

közelébe furakodtunk s napestig hordtuk a halászkosarárt, a mely néha bizony nagyon könnyű volt, máskor azonban, ha oda nagy halak is belekerültek, erősen vágta a vállunkat.

Egyszer a tanár úr műhallal hatalmas tengeri pisztrángot fogott. Ott álltam mellette, mikor a vergődő állatot parthoz húzta, én aztán rávettem magamat a hánykolódó halra s belegyömöszöltem a kosárba.

Azóta a kis műhalacska nem ment ki a fejemből, lessem az alkalomra, hogy elosenhessem.

Végre hát kezeim közé került!

Az erős selyemzsmórt a botra erősítettem, a kis műhalat aztán bedobtam a vízbe s a part felé húztam.

Gyönyörűség volt nézni a kis forgó, eviczkelő csalira! Apró halak seregestől bámulva követték az ide-oda cikizzó vendéget, bizonyára pajtásuknak nézték a fürge műhalacska.

A nagyja azonban nem jelentkezett.

Több eredménytelen kísérlet után ledobtam a kabátomat, czipőmet, a nadrágomat fölgűrve, átgázoltam a gát vizén s a közepén egy kiálló czölöpre telepedtem.

Újból vízbe merítettem a műhalacska.

Egyszerre csak megfeszül a halászsínór, a bot erősen meghajlik, jobbra-balra ránczigálom a szerszámot, a csali azonban nem akart vízszínre kerülni.

A parton álló öcsém nevetve kiáltotta:

— De nagy lazacot fogtál!

— Tuskó az nem lazac, — válaszoltam ingerülten.

Újból megrántottam a szineget, a bot recsegni kezdett,

a fenéken pedig fölkavarodott a víz. A zsinórt jobb kezemre csavarva, a czölöphöz húztam azt a láthatatlan valamit, mely a horgomra akadt. Már a selyemféregből s a forgókapcsok is felszínre kerültek, de még mindig nem láttam a műhalon fönnakadt terhet.

Egy erős rántás — a következő pillanatban egy hatalmas fej bukkott elő a vízből.

Csak arra emlékszem, hogy a horogra akadt nagy hal a czölöp mellett szörnyen hánykolódott, mikor testem egyensúlyát elveszítve, fejfelé előre bukkant a mély vízbe.

Készségbeejtő küzdelem fejlődött ki erre köztünk. A hal erőnek erejével a gát tuskói és czölöpei felé ránczigált, én pedig megfeszített erővel a sekély víz felé úsztam. Mikor lábam már már talajt érzett maga alatt, egy hatalmas rántás visszahúzott a mély vízbe s újból kezdetét vette a birkózás. Jobb karommal a megfeszült halászsínór mélyen a húsba vágódtam, a küzdelem közepette letört a halászbót hegye is, balkezemmel lankadatlanul eveztem, míg olyan helyre vergődtem, hol a vizet már lábolhattam.

Most már két kézzel ragadtam meg a zsinórt. A hatalmas prédát övig erő vízbe vonszoltam, hol lábaimat nekifeszítettem a meder nagy köveinek s elméztem a horogra akadt nagy hal borzalmas, de gyönyörű vergődését.

A lazac — mert az volt — a rettenetes kavarodásban méter magas hullámokat vágott föl, körülötte a véres víz bíborszínben ragyogott, hol előre, hol hátra iramodott, mindenütt menekülést keresett, a finom selyemzsinór azonban ellenállt minden rántásnak.

is késő ősre esik, vagyis olyankorra, a mikor a gazda sürgős teendőit már elvégezte. A hal mint piaczi czikk akadálytalanul értékesíthető, nem csak jól fizet, de kereskedők nélkül is könnyen vevőre talál bárhol.

Mindezeket összefoglalva, a tógazdaság olyan eszközt nyújt, mely amellet, hogy a szikes területek kihasználására kiválóan alkalmas, jó arra is, hogy átmenetül szolgáljon a szociális szempontból okvetlenül elsőbbséget érdemlő öntözött rétműveléshez. Az átmenet a gazda viszonyai szerint igazodhatik, s azt képzeljük, hogy ilyen módon bármekkora szikes terület egyszerre művelés alá vonható, a mennyiben t. i. a jövedelmezőség feltételei egyébként biztosítottak tekinthetők.

A ki ismeri Darányi gyakorlati érzékét, nem kételkedhet abban, hogy a mikor az öntöző törvény módosítását tervezi, készséggel ragadja meg az alkalmat ahhoz, hogy a jelzett törvényen oly irányban is javítson, a mint azt a fentiekben kifejtettük. Törvényt nem egy-két évre alkotunk, hanem lehetőleg hosszú időre, hogy a mint a szükség napirendre hozta a haltermelést, felszínre kerülhetnek másféle termelési ágak is, a melyeknél a víz termőereje játsza a főszerepet. Miért kellene tehát kizárni annak a lehetőségét, hogy a gazda arra használja földjét és a vizet, a mit a saját szempontjából legmegfelelőbbnek tart? Végre is nem az a cél, hogy a gazda csak füvet, vagy csak ezt vagy amazt termeljen, hanem hogy a földjét minél jobban hasznosítsa. Ez okból a törvény a gazda igényeinek akkor felel meg legjobban, ha a termelés nem köttetik bizonyos termékhez, honnan a gazda arra használhatja majd az öntöző vizet, a mire neki tetszik. Ezt várjuk mi a miniszter által bejelentett módosítástól, mert azzal a törvény gyakorlati hasznát oly irányban tágitaná, melylyel igazán nagy szolgálatot tehetne a közép-birtokosoknak.

Nemo.

A házi és községi tavak hasznosításáról. *)

Irta: Landgraf János.

Falvainkban, majorokban, pusztákon és tanyákon, szóval mindenütt, ahol gazdák laknak, országszerte bőven találhatunk aféle viztartókat, mondjuk *tavakat*, amelyeket azért létesítettek és tartanak fenn, hogy tűzvész esetére legyen honnan vizet szerezni az oltáshoz, avagy pedig, hogy legyen a háziállatokat hol fürösztetni, esetleg itatni. Ám az ilyen tavakat termelési szempontból épp úgy értéktelennek tartják, amint annak tekintették még néhány évtized előtt a poszthomokot. De mint ma már senki sem kételkedik abban, hogy a legsivárabb homokban is megterem a szőlő, a tudomány és gyakorlat arra is megtanított, mint lehet a legsilányabb gödör vizéből is hasznót meríteni, anélkül, hogy azzal az eféle vizeknek imént jelzett használatát zavarnánk.

Ez a körülmény pedig figyelmünket annál inkább kihívja, mert köztudomás szerint a gazda boldogulásának nem csekély tényezője rejlik abban, ha minden talpalattnyi földje terem. Sok ezer holdnyi hasznavethetlen terület válna így termővé és pedig mint Szászország példája beszédesen bizonyítja: *kiváló* haszonnal. Ott az ilyen vizeket ma a nemzeti tőke értékes részeként ismerik és becsülik, mert állandó és biztos hozamával ugyancsak szépen kamatoznak. Azt gondolom, amit ezen a téren Szászország felmutathat, azt elérni nekünk sem lehetetlen, egyebek között már csak azért is, mert a mi klimánk és talajunk sokkal kedvezőbb haltermelésre mint az övék. Amellet még tőke sem kell a megoldásához, legfeljebb csak egy kevés akarat, no meg valamelyes tudás. Az utóbbi tekintetben szeretném az érdeklődőket tájékoztatni, amidőn rövidesen elmondom a legfőbb tudnivalókat.

Netáni kételyek eloszlatására mindenekelőtt szabadjon azt előre bocsátani, hogy kivétel nélkül minden tő,

*) Megjelent a „Köztelek“ 1906. decz. 22-iki számában.

A heves tusakodás kifárasztotta őt is, lökései egyre gyöngültek, lassan tehát mégis beletörődött szomorú helyzetébe.

Végre egészen elcsöndesedett.

Hatalmas teste szinte mereven vesztegelt a vízben, csak az egyenletesen mozgó kopolyái, melyekből a vér vékony fonalban csurdogált s az idegesen remegő farka árulta el, hogy él.

A száját félig kitátotta s ekkor észrevettem, hogy a hármasselyemféregből belenyúlik a torkába, bizonyára ott valahol akadtak meg az erős horgok.

E fölfedezésnek végtelenül megörültem. Hacsak a halászsinór el nem szakad, úgy a lazacz másképen nem is menekülhet meg a kelepceből.

Kimerültségét arra használtam fel, hogy óvatosan és zajtalanul a part felé vonszoltam.

A félúton azonban megújult a küzdelem.

Mint az aczélrúgó, úgy vágódott föl teste a levegőbe, honnan erős csobbanással ismét a vízbe zuhant. Itt összevissza, előre és hátra iramodott, farkának erős csapásával föl kavarta a csöndes tükröt, melyet erre kisebb s nagyobb hullámok barázdáltak végig.

Nagynehezen mégis elértem a magas partot. A lazacz egyideig még vergődött a vízben, aztán lassan-lassan ismét lecsöndesedett.

Az ösém most megragadta a zsinórt, én pedig karjaimmal óvatosan a hasa alá nyúltam s egy erős lökésel kidobtam a zöld gyepre.

A lazacz a friss levegőn még kétségbeesettebben hanykolódott. Testét ölnyire fellökte a levegőbe, szájával éltető eleme: a víz után kapkodott, új környezete azonban más semmit sem nyújthatott, mint a megsemmisülést, a halált.

Gyorsan kiugrottam a vízből.

A vergődő lazaczot kabátommal letakartam, vizes ruhámat kifacsartuk, aztán a gyümölcsös kerten keresztül diadallal hazarohantunk.

Az udvaron az édes apámmal találkoztunk.

— Hol voltatok? — kérdezte szigorúan.

— Halászni.

— És a latin könyvek?

Semmi válasz.

A lazaczot a cseléddel a konyhába küldte, aztán jött a hadd el hadd: a nádpálczával alaposan elvert.

— Ki fogta a lazaczot? — kérdezte most barátságosan.

— Mi ketten — válaszoltam sírva.

Erre kezével a nadrágzsebébe nyúlt és mindegyikünk markába egy ezüst máriást (25 krajczáros) nyomott.

Ujongva a konyhába futottunk.

A vizes dézsában mozdulatlanul feküdt az 5 $\frac{1}{2}$ kilogrammos halóriás, bámuló testvéreimnek aztán nagy hűhóval és sok túlzással elmondtam fogásának történetét.

Ez az első lazaczom krónikája, melyhez egy elcsent műhal, a suhogó nádpálcza s egy ezüst máriás kedves és felejthetetlen emléke fűz.

avagy kellő mélyen víz alá borítható terület alkalmas haltermelésre, hacsak a víz nem fertőzött. Alkalmas azért, mert minden vízben megteremnek azok a párányi állati és növényi szervezetek, melyek a halak természetes táplálékát alkotják. Ebből folyólag a haltermelő feladata tulajdonképpen abban áll, hogy a vizek ezen termékét halhússá alakítsa. Már pedig ez annál könnyebb, mert a halak elvégzik a termelő munkája nélkül. Az utóbbi legfeljebb annyit tesz, hogy a folyamatot megindítja és a siker érdekében megfelelően irányítja.

Az üzem is felette egyszerű. Abból áll, hogy az illető tóba megfelelő halakat teszünk s ha eléggé kifejlődtek, őket kifogjuk, hogy a fogyasztó kezébe adhassuk. Természetesen az üzem mindig a helyzeti viszonyokhoz alkalmazkodik. A legelső kérdés, mire adott esetben a gazda feleletet vár, az, hogy *minő halfajokkal halasítsa tavát?* E tekintetben két hal jöhet leginkább figyelembe, nevezetesen a *pisztráng* és a *ponty*. Természetükre nézve egészen elütnek egymástól s éppen ezért típusokat alkotnak. Az előbbi ugyanis a hideg vizek hala, míg a ponty csak a meleg vizekben érzi magát otthon. Ehhez képest a felvidéken, hegyipatakok, vagy hidegvizű források által táplált tavakba pisztráng való, ellenben a síkvidéki olyan tavak, a melyeknek vize nyáron erősen felmelegszik, czélszerűen csakis pontyokkal halasíthatók.

Terünk szűkre szabott kereteire való tekintettel, csupán csak az utóbbival foglalkozhatunk behatóbban.

Mint jeleztük, a ponty melegebb vizű tavakba való. Legjobban a lankás partu, sekélyebb, jól átmelegedő és csendes vizű tavakat kedveli. Tapasztalás szerint az 50—80 cm. mélységű élőviz által nem folytonosan táplált, jó termő talaju tavakon fejlődik legrohamosabban. A meleget sohasem sokalja, mert minél melegebb a víz, annál inkább növekszik étvágya, de annál tömegesebben fejlődik tápláléka is. Nyilvánvaló ezekből, hogy a legjobb pontyos tavakat az Alföldön kell keresnünk, ahol a tófenék lágy és homokos. Senki se higgye azonban, hogy a ponty kényes és elterjedését illetőleg erősen helyhez kötött. A tapasztalás sokszorosan igazolja, hogy a mélyvizű, hidegebb és élőviz által élénken táplált homokos fenekű tavakat is könnyen megszokja, csak hogy az ilyenekben sohasem ad annyi hasznot, mintha melegebb vízben tenyészik. Gyengébb fejlődés mellett tehát vagy több évre terjesztendő az üzem, vagy pedig takarmányozással kell azt gyorsítani.

Különösen alkalmasak pontyval való hasznosításra azok a községi, vagy házi tavak, amelyek felületi vizek révén még trágyaanyagokhoz is jutnak. Természetesen a trágyalé, ha tulsok, a vizet fertőzheti, vagyis nem használ, de árt. Erdei tavak természetszerűleg mindig szegényebbek aféle trágyaanyagokban, mint a jól művelt szántók között fekvők. Azonban azért azok is halasíthatók pontyval, főleg, ha nem tulságosan árnyékoltak.

A kezelés mikéntje, valamint a tavak hozama lényegesen függ attól, hogy *lecsapolhatók-e*, vagy sem. Gazdasági szempontból a tó vízének télen át való lebocsátása igen előnyös. Könnyíti az üzem, olcsóbbá teszi a kezelést s mert a tófenéknek gyökeres átfagyása a haltáplálék termőképessége tekintetében följulást jelent, lényegesen biztosabbá és nagyobbá teszi a hozamot is. Ott tehát, ahol a terepviszonyok engedik, mindenki jól teszi, ha megfelelő zsilip állításával gondoskodik a tó teljes kiszáritásának lehetőségéről. Legalkalmasabbak erre az u. n. *barátságzilipek*, melyek

egyszerűség, olcsóság és czélszerűség tekintetében minden igényt kielégítenek. Félreértések elkerülésére megemlítendő, hogy a tó kiszáritása csupán a téli időszak tartására kívánatos, amikor annak vize egyébként is befagyván, sem tűzrendészeti, sem állattenyésztési érdeket nem szolgálhatna.

Mint már említve volt, az üzemnek az adott helyzeti viszonyokhoz kell alkalmazkodnia. A fősúly mindenkor a népesítéshez szükséges anyag megválasztására fektetendő. Ennél nemcsak a faj, de a kor és fejlettség szerinti minőség, valamint a darabszám is külön-külön mérlegelendő. Aki ebben durva hibákat ejt, kockáztatja az eredményt. A gyakorlat sokféle és eltérő viszonyai között utat jelölendő, kísértsük meg mindenekelőtt a szóban forgó kistavakat osztályozni, hogy aztán ezen csoportokhoz fűzhessük mondandóinkat.

Mindenekelőtt különbséget kell tennünk *lecsapolható* és *le nem csapolható* tavak között. Halasítás tekintetében a lecsapolható tavak között továbbá meg kell különböztetni olyanokat, amelyek *minden évben* lecsapolhatók s olyanokat, amelyeket csak *több évi használat* után lehet kiszáritani.

A le nem csapolható tavak dolgában annyiban tehetnénk különbséget, hogy vajjon *könnyen*, avagy *nehezen* halászható-e ki azok népessége. Az előbbi csoportba tartozó tavakat épp úgy kezeljük, mint a lecsapolhatókat. Ennek ellenében azokat a tavakat, melyeknél kihalásztást nem lehet egész bizonyosan fogatosítani, úgy kezeljük, mint vadvizieket, nevezetesen a megfelelő halfajták népesítésével, esetleg a halállomány nemesítésével igyekszünk a termést fokozni.

Mielőtt a további részletekbe bocsátkoznánk, tudnunk kell azt is, hogy kis üzemnél sohasem előnyös egy tóban különböző fajta halakat tartani. Hiszen minden fajtának mások a jellegzetes tulajdonságai, ami különböző kezelést föltételez. Egyik fajta a másiknak természetes ellensége, vagy legalább is versenytársa a táplálékfogyasztásban. Ugy érhetünk tehát czélt legjobban, ha a legértékesebb fajták részére biztosítjuk a vizünkben termett természetes haltáplálékot. Magától értetődő, hogy nem okvetlenül a legjobb áron kelő hal a legértékesebb, hanem az, amelyik az adott viszonyok között leginkább kihasználja a táplálékot.

Nagyon hátrányos továbbá a tónak *tulnépesítése*. Ilyen esetben az állatok nem fejlődnek, de sőt visszafejlődhetnek és annyira degenerálódnak, hogy a gazda okvetlenül ráfizet az olyan üzemre, melynél ilyen anyagot alkalmazott. Az anyag tehát alak szerint is megválasztandó s csakis hizékony és kellő formában levő, kifogástalan üzemi tógazdaságban termett anyaggal halasíthatunk.

Végül számolni kell azzal is, hogy több évre terjedő üzemnél a halak áttelelődek. Erre pedig nem minden tó alkalmas. Aki tehát a teletteléssel kapcsolatos kockázattól szabadulni akar, annak akként kell üzemét berendezni, hogy a halak tavasztól őszig fogyasztásra alkalmassá váljanak. Ilyen esetben olyan kétéves anyagot kell népesítenünk, amelyik egyenként $\frac{3}{8}$ — $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ kg. súlyúak. Az ilyen anyag ugyanis a jelzett időszak alatt könnyen megháromszorozódik s így egy nyár után $1\frac{1}{4}$ —2 kg. asztalúrura számíthatunk. Szerencsére a mai fejlett tógazdaság mellett nem nehéz ilyen anyaghoz jutni.

Mint a mondottakból kitetszik, a kistógazda nem folytathat tehát *tenyésztést*, hanem ha helyesen akar eljárni, akkor üzemét *halhizlalásra* kell alapítania.

Az anyag mennyiségének, helyesebben a népesség arányának megállapításánál, a tó hozamából kell kiindulni. Hozam alatt a kihalászott és a beeresztett anyag sulya közötti különbséget értjük. Ennek mennyiségéhez képest megkülönböztetünk: 1. *igen jó tavakat*, k. holdanként 120—240 kg. hozammal; 2. *jó tavakat*, 60—120 kg. hozammal, 3. *közepes tavakat*, 30—60 kg., 4. *silány tavakat*, 15—30 kg. és 5. *igen silány tavakat*, amelyeknek hozama 15 kg.-on alól marad. Ha már most olyan tavat kell halasitanunk, amelynek hozama k. holdanként 90 kg. és erre két éves anyagot használunk, akkor annak szem előtt tartásával, hogy helyes táplálás mellett minden egyes állat a harmadik év során legalább 1 kg.-ot hizik, — okvetlenül 90 drbbal kell halasitanunk k. holdanként. Közönségesen tényleg annyi darab két-éves hallal szokás holdanként népesíteni, mint ahány kiló halhus azon terem. Igen jó tavakban tehát 120—240 drbbal, jó tavakban 60—120 és közepesekben 30—60 drbbal.

A várható hozam megállapításánál kezdetben becslésre leszünk utalva, később azonban, amikor már halászunk, a kifogott tényleges hozam sulyát kell alapul vennünk. Ehhez képest az eredményről és népesítésről célszerű pontos feljegyzéseket vezetni.

Ami már a fentebb megállapított tőcsoportok kihasználását illeti, a *minden évben kiszárítható* tavaknál legajánlatosabb két éves anyaggal népesíteni, azaz éves forduló alapján a halat piaci árúvá fejleszteni. A gazda ilyen uton a hal népességéért kiadott pénzét az ősszel visszakapja s az üzemét jövő tavasszal újból kezdi. Télen át tavát kiszárítva tartja.

Ott, ahol a nyújtott anyagnak is van biztos piacza, előnyösebb az üzem *nyújtásra* alapítani, azaz éves anyaggal halasítani s ezt kétévessé fejleszteni. Előnyösebb, mert kisebb kockázattal jár s mert aránylag nagyobb hozam érhető el. Természetesen ebben az esetben a tó jóval erősebben halasítandó, mert hiszen a hal második évben csupán $\frac{1}{2}$ kg.-ot fejlődik, a két-éves anyag 1 kg. sulyosodásával szemben. Ez esetben a népesség aránya legalább is megkétszerezhető, vagyis az imént közölt számadatokhoz képest 240—480, 120—240 és 60—120 drbot adjunk k. holdanként.

Az *időszakosan lecsapolható* tavaknál kénytelenek leszünk olyan fordulót alkalmazni, ahány évenként a lecsapolás ismétlődik. Ilyen esetben azonban a hozam is jóval gyengébb lesz, mint az előbbi csoportba tartozó tavaknál. Az anyag megválasztásánál tekintettel kell lennünk arra is, hogy a tóban ragadozó halak, esetleg a pontynak másfajta versenytársai is vannak. Ennélfogva nem tanácsos igen apró halakkal népesíteni, sem pedig annyira sűrűn, mint fentebb láttuk. Ott azonban, ahol a forduló annyi évre terjed, hogy a halak ivására is el kell készülni lennünk, jól tesszük, ha az ivadék pusztítására ragadozókat tartunk. Amennyire a viszonyok engedik, tanácsos ősszel huzóhálókkal a tavat jól meghalászni s a fogyasztásra érett anyagot a tóból továbbítani. Ilyen esetben a népesítés a fogott anyag arányában lesz végzendő, minélfogva pontos könyvelés nélkülözhetlen.

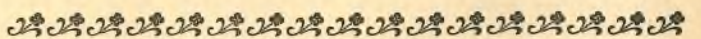
A *le nem csapolható* tavak közül csak azokat érdemes rendszeres fordulóban hasznosítani, amelyek könnyen és *jól halászhatók*, vagyis ahol nem lehet kétséges, hogy népesítésre használt halainkat ismét birtokunkba vehetjük. Ilyenül csupán a sekélyebb, egyenetlen fenekű, nem gazos, fatuskóktól vagy más egyéb, a háló huzását gátló akadályoktól mentes fenekű tavak vehetők

számításba. Ám ezeket ugyanolyan üzem alá foghatjuk, mint a lecsapolhatókat, természetesen annak szemmel tartásával, hogy a már ismertetett okokból kevesebb termésre lehetvén kilátásunk, a népesítés is gyérebben történhet. Ugyanezen szempontból megokolt lehet a kétéves fordulóra alapított üzem is, magától értetődőleg azonban csak akkor, ha nem kell a kifagyás veszélyétől tartani.

Az ezen csoportba tartozó, de *rosszul halászható* tavakat kis üzemben nem célszerű pontyokkal halasítani, mivel ez egyike a legnehezebben fogható halféléknek. Az ilyen tóban megfelelőbb a *czompó* és a *kárász*, részint mert könnyebben kifoghatók, részint pedig mert jóval igénytelenebbek mint a ponty, biztosabban áttelelhetők és végre mert jóval csekélyebb fejlettség mellett értékesíthetők. Eme tulajdonságok a czompót és a kárászt a kis üzemre nézve igen alkalmas hallá avatják, főleg, ha olyan pocsolyák, agyag- vagy vályog- vagy tőzeg-gödörök vizeinek a hasznosítása forog szóban, ahol a pontyval nem is boldogulhatnánk. Igaz, a konyhára kevesebbet hoznak, mint az utóbbi halfajra alapított üzem, de még mindig annyit, hogy velük foglalkozni érdemes.

A czompót legszívesebben veszik, ha olyan fejlettségű, hogy 6—8 drb nyom egy kilót. Gyengébb népesítés mellett ekkorára már a második évben megnő, sőt sűrűbb népesítés és silányabb minőségű talaj esetén is egész bizonyosan kifejlődik ennyire a harmadik évben. Legjobban szereti a humuszos lág talaju és jól felmelegedő vizű tavakat, ahol szívesen ívik, minélfogva legjobb ha anyahalakkal halasítjuk a tavat s bevárjuk, míg az így termelt ivadék fogható.

Igénytelenség tekintetében még a czompót is tulszárnyalja a *kárász*. Olyan silány és rosszul halászható tavakba tehát, ahová még a czompót is sajnáljuk, a kárászt kell tennünk, mert ennek révén még mindig jobban értékesül a tó, mintha rablóhalakra alapítjuk annak kihasználását. Hihetetlenül szívós és kevés igényű hal, mely mindenütt nagyon szaporának mutatkozik. Husát általánosan kedvelik, éppen azért jól is fizetik. Igen könnyen fogható, ősszel és tavasszal a huzóhálóval, egész nyáron át pedig a varsával. Ha a tó tulnépes, fejlődésében visszamarad, minélfogva a gazda igyekezzen az állományt ilyenkor gyériteni. Ebben szükség esetén a csukák is igen jó szolgálatot tethetnek. Betelepítése u. n. anyahalak, mint ivadék útján is történhet. Ha tulságosan elszaporodna és ennek más-ként gátat vetni nem lehet, akkor kénytelenek vagyunk a *rablóhalakkal* való hasznosításra áttérni, azaz a tavat csukával, süllővel, sügérrel halasítani, hogy az értéktelen *kárászt* így értékesebb anyaggá változtassuk. Ámde ez legkevesebbé jövedelmez, minélfogva csak ott indokolt, ahol másképp czélt érni nem lehet.

Románia halászata hanyatlík.

Romániát közönségesen a halászat Eldorádójának tartjuk. Tényleg a Dunával kapcsolatos moldovai tavak hosszú éveken át úgy ontották a halat, hogy szinte kiapadhatlannak látszott azok természetes halkincse. Természetesen ennek folytán a halászat mint ipar, a hal pedig mint kereskedelmi cikk nagy szereppel bírt ezen ország közgazdaságában. A nagy bőségnek azonban, úgy látszik, ott is bőjtje kezdődik, legalább is arra val-

lanak azok az intézkedések, melyeket legújában olyan helyről kezdeményeztek, a hol röviddel ezelőtt még kétségbe vonták a halászat visszafejlődését.

A közeli szomszédság s azon befolyás, melyet a romániai halbehozatal a mi halárainkra gyakorol, megérdemlik, hogy ezzel a dologgal részletesebben foglalkozzunk.

Romániában a halászat az államé s a kincstár erme tulajdonát bérlők által hasznosította. Igy értékesítették azokat a hatalmas ártéri tavakat is, a melyek Dobruzsában, a Duna legalsó szakaszán fekszenek s a melyek a román halászatnak gyöngyeit alkotják. Értékeiket helyzeti fekvésük magyarázza meg. Ugyanis a Duna ezen legalsó szakaszán az árvizek nem magasak, de tartósak. Azokat a lapos partokat, melyekkel az ártéri tavak a folyamtól elválasztva vannak, a nyárelői árvizek hamarosan áthágják, minél fogva a tavak magával a Dunával hosszabb-rövidebb időn át kapcsolatba jutnak. Minél hosszabban tart az árvíz, annál jobb a halászatra nézve, mert a halak megszámlálhatlan mennyiségben igyekeznek a Dunából a tavakba jutni, mint a hol összehasonlíthatlanul több táplálékra és jobb ivóhelyekre tehetnek szert.

Mikor aztán a víz a Dunában apadni kezd, van gondjuk a halászoknak arra, hogy az ártéren jól fejlődött halanyagot, a mennyire lehetséges, visszatartsák s csak a vizet magát engedik vissza a Dunába. Mint ebből látható, ott nem tesznek egyebet, mint a Duna halait felhízlalják az ártéren annyira, a mennyire lehet, ősszel pedig összefogdossák. A termelés nem jár tehát más kiadással, mint azzal, melyekkel a fogás kapcsolatos. Az eredmény pedig főleg attól függ, mennyi ideig tart az árvíz. Minél hosszabb ez, annál nagyobb lesz a termés.

Mintegy tíz évvel ezelőtt a kincstár és a bérlők összekülönböztek. Az előbbi keveselte a bérösszeget, az utóbbiak ellenben sokalták s annyit sem akartak a halászatért fizetni, mint addig fizettek. Az alku nem jöhetvén létre, a kincstár abba a kényszerhelyzetbe jutott, hogy a jelzett tavakon házi kezelésbe kellett a halászatot venni. Kezdetben igen szépen folyt az üzlet, mert bevételük évről-évre emelkedtek. Időközben az állam törvényt is alkotott a halászat védelmére s azok, kik a kezelést vezették, fennen hirdették, hogy az emelkedő jövedelem a törvény hatásának tudható be.

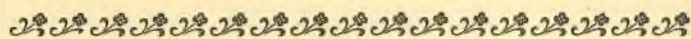
Ámde egyes német halkereskedők, a kik üzleteik érdekében igyekeztek a dolog mélyére hatolni, kezdetben bizonyos tartózkodással, később azonban szóval és írásban nyíltan hirdették, hogy Románia halászata hanyatlóban van és pedig azért, mert zsarolják a vizeket. Évről-évre többet fognak, mint a mennyi teremhet pesek, vagyis megtámadják azt a törzset, mely a halállomány felújulása szempontjából érintetlenül volna hagyandó. A fogás mennyiségéről közzétett adatokból is kiolvasható volt, hogy a pénzügyi eredmények is csak azért változatlanok, mert a halak értéke emelkedett. A német konzuli jelentések már régebben rámutattak arra, hogy Románia halászatának jelentősége hanyatlóban van, ha csak az állam alaposan hozzá nem lát a mentéshez.

Azóta úglátszik hivatalos körök is látják ezt, mert mint illetékes helyről értesülünk, a román földmívelési minisztériumban egy oly javaslattal foglalkoznak, a melyeknek az a célja, hogy technikusokat alkalmazzanak, a kik a gazdák részére díjtalanul készítsenek tervet, oly tavak létesítésére, melyekben a ponty rendszeresen tenyészíthető. A terv készítője, dr. Antipa György,

nyíltan bevallja ma már, hogy a moldovai halászat hanyatlása miatt a halarak úgyannyira emelkedtek, hogy itt az ideje annak, miszerint az állam minden eszközzel rajta legyen, hogy a tótulajdonosok tavaikat rendszeresen halasítsák, olyan területeket pedig, a melyek nem alkalmasak mezőgazdasági használatra, tóvá alakítsák. Egyidejűleg azt ajánlja, hogy a gazdaközönséget nyomtatványok útján tájékoztassák és vízimérnököket alkalmazzanak, a kik a szükséges tervekkel lássák el a gazdákat.

Szomszédunk ezen akciója kétségtelen bizonyítéka annak, hogy az eddigi östermelés rendszeresebb mesterseges üzemnek ad helyet. Nem szorul bizonyításra, hogy ez a termelés jelentékeny megdrágulását jelenti. Ámde ha drágábban termelnek ezentúl mint eddig, azzal feltétlenül csökken versenyképességük. Ránk tehát ebből az a haszon járul, hogy ugyanazon mértékben, a mint náluk a tőgazdaságok szaporodnak, szabadulunk mi fel az ő befolyásuk alól. Saját termelésünk érdekében ez is csak valami.

R. L.

Halaink halászati és tenyésztési szempontból.

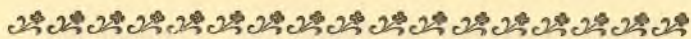
Írta: Lakatos Károly.

(Folytatás.)

Az ivartermények felfogására lapos agyag vagy porcellánedény való; a használandó halak nagy vedrekben, lehetőleg *ivarok szerint* különválasztva, kéznél legyenek. Most óvatosan kivesszünk egy ikrás halat; testének mellő részét száraz kendőbe csavarjuk és balkezünkkel megfogjuk; farkát — hogy ide-oda ne csapkodhassa — a segédünk tartja; jobb kezünkkel a hasi oldalán elülről hátrafelé gyengéden végigsimogatjuk mindaddig, míg ikráját folytonos sugárban, minden erőszak alkalmazása nélkül kibocsájtja. Két segédünk hasonlóan bánik el a *tejes* hallal, úgy, hogy ikra és tej egyidejűleg ugyanazon edénybe kerül. Az edény gyöngye mozgatása, tartalmának kézzel vagy tollal való óvatos kavarása elegendő arra, hogy a tejet egyenletesen szétoszszuk és így az ikrát megtermékenyítsük, sokkal tökéletesebb és biztosabban, mint ahogy a szabad természetben az önként ivó halaknál történik. Mivel a lazac-féle halak sohasem bocsájtják ki egyszerre ivarterményeiket, a most leírt eljárást 3—5 naponként megismételjük; az ívársra szánt halak időközben tehát kellőképpen elhelyezendők. Ha már eléggé összekevertük az ikrát a tejjel, teleöntjük az edényt olyan hőmérsékletű vízzel, mint a milyen az volt, melyben a megfejt halak tartózkodtak, azután $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ óráig nyugodtan állani hagyjuk, mire a tejszínü, zavaros vizet leöntjük s addig pótoljuk frissel, míg tiszta nem marad és többé meg nem zavarosodik. A peték most, mivel sok vizet szívtak fel, jóval nagyobbaknak látszanak, mint mikor az ikrás hal kibocsájtotta testéből. Azelőtt a pete héja egészen ráfeküdt a székre; a kettő között nem lehetett semmi hézagot sem megkülönböztetni; most a símára kifeszült héj alatt tiszta vízzel kitöltött teret látni, melyben a szik szabadon úszik. A vízzel együtt behatoltak a magszálcák is és elvégezték a megtermékenyítést. Az ikrán változásokat s a fiatal halacska fejlődését is észre lehet venni rövid idő múlva. Ha tetemes mennyiségű ivarterményre volna szükségünk, azt is megtehetjük, hogy nagyobb mennyiségű nőtény hálnak ikráját az egyik tálba, a megfelelő számú hím hálnak tejét pedig a másik tálba gyűjtjük

és azután az egészet egyszerre keverjük össze. Sőt a leölt halak ivarterményeit még 2—3 nappal haláluk után is éppen úgy felhasználhatjuk, mint az eleveneket, feltéve, hogy hűvös helyen álltak; nemkülönben fontos tudni, hogy az ikrát éppen úgy, mint a tejet, eltehetjük néhány napig anélkül, hogy életképességét elvesztené; e célra száraz palaczkok színgig megtöltendők, azután jól bedugaszolva hűvös helyre állítandók. Az ivarterményeknek a leírt módon való összekeverésénél minden pete okvetlenül érintkezésbe jut a magszálcákkal és ezek, ha a pete a hozzáöntött vizet felszívja, egészen bizonyosan behatolnak belsejébe. Ha ellenben az ikra és a tej külön-külön kerülnek a vízbe, nagyon gyorsan veszítik életképességüket: a peték megtelnek evízzel s azután már nem képesek a magszálcákat felszívni; ez utóbbiak pedig gyorsan elveszítik mozgékonyágukat s avval együtt termékenyítő képességüket is. Ez az oka annak, hogy az azelőtt gyakorlatban volt eljárást, t. i., hogy az ikrát és a tejet egyidejűleg bocsájtották vízbe, manapság már egészen abban hagyták.

(Folyt. köv.)

-o TÁRSULATOK -o

A Dunaszekcső-Drávatoroki halászati társulat december hónap 13-án tartotta évi rendes közgyűlését Mohácson. Maier Emil elnök jelenti, hogy az érdekeltségi kimutatás újbóli átvizsgálásánál kitűnt, hogy a társulati vízterület valójában 10.193 k. hold 714 □-öl, s hogy a szavazatok ennek alapján állapítatnak meg. Az igazgató évi jelentésében hangsúlyozta, hogy az általános tilalmi időre alkalmazott őrzési rendszer éreztetni jótékony hatását, mert a múlt év folyamán kihágás nem fordult elő. A földmívelésügyi miniszteriumtól kapott 1,800.000 drb fogassüllő ikra jól érkezett s azonnal ki is helyeztetett. Végül a költségvetést állapították meg 680 K-ban, mit kivetés alapján fődöznek.

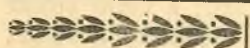
A Latorczai halászati társulat Csapon, múlt hó 12-én tartott közgyűlésén *Buday Zádor* elnök bemutatta az újonnan kötött haszonbér szerződéseket. Azok szerint a nyilvános árverésen 938 K haszonbért ért el a társulat halászatáért. A szerződések 1907. január 1-től kezdve 6 évre kötöttek. Igazgató bejelenti, hogy az V. üzemszakasz halászata után a társulatot 2 évre visszamenőleg megadóztatták. Ez ellen irányuló felebbezést a közigazgatási bíróság is elutasította, úgyhogy adó s költségek fejében 231 K 21 f terhelte a társulatot. A közgyűlés ezen adót annyira terhesnek találta, hogy a földmívelési kormányhoz ír fel az adózás rendezése végett. A pénztárba befolyt 1928 K 44 f-ből az elmúlt évre 1084 K 64 f bérjutalék címén a tagok között felosztanak, a jövő évi költségekre pedig 500 K szavaztak meg.

-o VEGYESEK -o

Könyvités a jég között szállított halak csomagolásánál. Illetékes helyről arról értesülünk, hogy a kereskedelemügyi miniszter felhatalmazta a m. kir. államvasútak igazgató-ságát, hogy a jéggel együtt szállított halküldemények csomagolására vonatkozó 1906. január hó 1-én életbe lépett szabályzatot (l. Halászat VII. évf., 8. sz. hiv. módosítsa. A módosítás abban áll, hogy elesik a pergamentpapir használatának szüksége, mert a vasút beéri azzal, hogy a szállításhoz használt vesszőkosárba illetve ládába, mielőtt a friss hal azokba betétnék, a fenékre legalább 14 cm., az oldalfalakra legalább 10 cm. vastagságban szalma, fűrészpor, tőzeg, vagy más efféle víznyelő anyag tétetik. Felül szintén ilyen anyag helyezendő a halakra s csak aztán zárható a kosár illetve láda fedele. Ezzel remélhetőleg megszűnik a halászok és halkereskedők ama panasza, a melyet a csomagolás indokolatlan drágasága miatt emeltek. A szabályzatot a M. A. V. saját hatáskörében lépteti életbe.

Halászati tilalmak a Dráván és az alsó Dunán. Tudvalevőleg sem a Dráván sem pedig a Dunán Drávatoroktól lefelé eső szakaszán nem ismerték eddig a halászati tilalmakat, a mennyiben horvát és szerb szomszédainknak nem volt törvényük a halászat védelmére s ez okon nálunk sem léptettek tilalmakat hatályba a nevezett folyókon. A múlt nyár folyamán azonban elkészült a horvát halászati törvény, mire tekintettel Darányi földmívelési miniszter nem késétt a jelzett káros állapot megszüntetését szorgalmazni. Nevezetesen tölkérte a horvát bánt, hogy mielőtt léptesse életbe a törvénynek a halak védelmét célzó rendelkezéseit. A mennyiben pedig a horvát törvény szerint a kiméleti idő és legkisebb méretek rendeleti úton állapítandók meg, s mert másrésztől ezeknél a szerb és román halászati egyezmények rendelkezései is figyelembe veendőek lesznek, minden valószínűség szerint szóbeli tárgyalásokat folytatnak a horvát rendletek szövegezésére. Úgy hisszük ezen alkalommal a halászati társulatok szervezési és területeik beosztása is szóba kerül. Alapos remény van tehát arra, hogy az idén tavasszal a kimélet egész a Száva torokig kiterjesztetik. Sőt ha a magyar-szerb egyezmény is beozikkelyezhető, az egész alsó Dunán meg lesz az eddig nélkülözött és a halászok barátai által nagyon óhajtott rend.

Az Olt folyó mentén igen sok a panasz a halászat gyakorlásánál úzott visszaélések miatt. Különösen nagy mértékben pusztítják a törvényes tilalmi mértéken alól lévő apró halat, a melyet tömegesen fognak ki a folyóból. Rendkívül sok az orvhalász is. A halászati társulatok volnának hivatva segíteni e bajokon, de azok viszont felsőbb helyről várják az erkölcsi s anyagi támogatást, hogy megfelelő tevékenységet fejthessenek ki. Különösen szükséges volna örök alkalmazása a kihágások ellenőrzésére. A Szebenmegyei Oltvízi halászati társulat ez iránt meg is tette már a kezdeményező lépéseket. A hatáskörébe tartozó víz halászatának értékét eléggé mutatja az, hogy a mostani viszonyok között is 1006 k. hold után 858 K 40 f fizetnek. A viszonyok rendezése esetén ezt az összeget bizonyára jóval lehetne növelni.

Dr. LENDL ADOLF

állattani praeparatóriuma
Budapest, II., Donáti-utca 7. sz.

Megjelent és kívánatra megküldetik az **IHÁROSI TÓGAZDASÁG**
tenyészhal-árjegyzéke

Posta és távirda: **IHÁROSBERÉNY, SOMOGYMEGYE.**